



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 313/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 2 C/125/2006-118 z 8. januára 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 71/2009 z 8. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2010 doručená sťažnosť Ing. J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C/125/2006-118 z 8. januára 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 71/2009 z 8. apríla 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania o náhradu nemajetkovej ujmy vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 C/125/2006, ktorý rozsudkom z 8. januára 2008 žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia v sume 137 760 Sk (v platnej mene 4 572,79 €). V odvolacom konaní Krajský sud v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Co/41/2008 z 11. novembra 2008 rozsudok prvého stupňa vo veci samej potvrdil, ale vo výroku o trovách konania ho zmenil tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal vychádzajúc zo zistenia, že žalovaný nevyčíslil trovy konania v lehote podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Na základe dovolania žalovaného najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách konania a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil touto argumentáciou: „...*dovolací súd ustálil, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. zakladajúcej prípustnosť a dôvodnosť dovolania, t.j. že odvolací súd svojím postupom odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možností pred súdom konať /§ 237 písm. f) O.s.p./ je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. ... Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčíslit' najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Táto lehota, upravená v Občianskom súdnom poriadku je nesporne lehotou procesnou s dôsledkami upravenými v § 57 ods. 3 O.s.p., v zmysle ktorého lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde, alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.*“

Sťažovateľ uviedol, že „je právny záver, o ktorý súd prvého stupňa a Najvyšší súd SR opreli svoje rozhodnutia, nesprávny a neodôvodnený a tak z ústavného hľadiska majú za následok porušenie základných práv sťažovateľa... Podľa názoru sťažovateľa súd prvého stupňa a Najvyšší súd SR vo vyššie uvedenom konaní svojim postupom a rozsudkami porušili... právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11... Súd prvého stupňa a Najvyšší súd SR vychádzali vo vyššie uvedenom konaní z nesprávneho právneho názoru, že došlo k porušeniu ústavných práv žalovaného, keď sa žalovanému odňala možnosť konať pred súdom, čím v rozpore s dikciou zákona a ustálenou súdnou praxou nezákonne rozhodli... Sťažovateľ je toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR nemá oporu v platnom právnom poriadku a je v rozpore s platnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, a to konkrétne pre rozpor s Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR 5Sž 80/2008.“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo Ing. J. J. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1. Ústavy Slovenskej republiky a základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd v znení protokolu č. 11 postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/125/2006 a Rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 08.01.2008, sp. zn. 2C/125/2006 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom na Najvyššom súdu SR pod sp. zn. 5Cdo 71/2009 a Rozsudkom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo71/2009 zo dňa 08. 04. 2010 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo71/2009 zo dňa 08. 04. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Ing. J. J. sa priznáva náhrada trov konania v sume 254,88 eur, ktorý je Najvyšší súd SR povinný uhradiť na účet advokáta JUDr. M. M. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu

nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho práv postupom a rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C/125/2006-118 z 8. januára 2008, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mohol využiť opravný prostriedok, ktorý pripúšťa § 201 OSP. Sťažovateľ toto svoje právo podaním odvolania zo 14. februára 2008 aj využil. Rozsudok prvostupňového súdu a postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol odvolacím súdom preskúmaný a krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 7 Co/41/2008 z 11. novembra 2008. Vzhľadom na opísaný princíp subsidiarity vyplývajúci priamo z čl. 127 ods. 1 ústavy bolo preto potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť (obdobne III. ÚS 304/09, III. ÚS 271/09).

Aj v časti sťažnosti, obsahom ktorej je namietané porušenie práv sťažovateľa postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 71/2009 z 8. apríla 2010, je vylúčená právomoc ústavného súdu. V danom prípade totiž rozhodnutie dovolacieho súdu nie je

konečné, súdne konanie sa naopak vrátilo do štádia odvolacieho konania pred krajským súdom, ktorý má právomoc vo veci rozhodovať. Najvyšší súd len zrušil rozhodnutie krajského súdu z dôvodu, že odvolací súd svojím postupom odňal žalovanému možnosť konať pred súdom, čím zaťažil konanie vadou podľa § 237 písm. f) OSP. Vec nie je dosiaľ právoplatne skončená. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že aj v tejto časti bolo potrebné sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že najvyšší súd síce stručne, ale zrozumiteľným spôsobom sformuloval svoj právny názor, ktorý nenesie znaky svojvôle, ktoré sťažovateľ namieta. Odôvodnenie namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje predovšetkým nesprávny postup odvolacieho súdu, k čomu dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 286/08). Úlohou ústavného súdu tiež nie je ani zjednocovanie právnych názorov všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09); v konkrétnych prípadoch posudzuje ústavný súd len ich ústavnú akceptovateľnosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010